

betales af det Offentlige, men det er dog besynderligt i en Justitsag, blot for at faae en saadan Forsøknings gjennemført, at ville vælte Omkostningerne fra den Tilfælde over paa det Offentlige. Dertil kommer, at det samme Hovedargument, som jeg nævnte for lidt siden, nemlig at en saadan Salærkjendelse maa blive alternativ, ogsaa gjælder her, idet man ikke veed, om det er det Offentlige eller den Tilfælde, der skal betale det. Saa hvorledes man end vender og dreier dette Spørgsmaal, skjønner jeg ikke, at der er nogen Grund til at fravige det Bestaaende. Det andet Vindringsforslag, vi have stillet, staar i meget nøie Sammenheng og Forbindelse med vort første Vindringsforslag, og de samme Grunde, som tale for det første, tale ogsaa for vort Vindringsforslag under Nr. 2. Det omhandler jo kun en anden Side af samme Sag. Naar en beneficeret eller offentlig Sag ikke gaar til Doms, men falder bort, uden at der afgives Dom, bestemmer Lovforslaget, at den beneficerede Sagførers Salær fastsættes ved en særskilt Kjendelse, og saa tilføies, at „for saa vidt den ikke afgives i selve det Retsmøde, i hvilket den paagjældende Retshandling sluttes, kan den afgives til Retsprotokollen udenfor Retsmøderne og uden videre Formaliteters Sagtagelse samt uden Erløggelse af Retsgebyr.“ Det er denne sidste Passus, som vi foreslaa skal gaa ud af Lovforslaget. For det Første kan jeg gjøre den almindelige Betragtning gjældende, at Formløshed i alle retslige og judicielle Afgjørelser sværmer jeg i det Mindste ikke for; de ere ikke heldige. Men dernæst er der mange flere Grunde, hvorfor jeg i det Mindste kunde ønske at blive staaende ved den tidligere Maade at affige Kjendelser paa, nemlig at affige dem i Retten. For at tage det Tilfælde, at en beneficeret Sag bliver forlig, kommer jo det Spørgsmaal frem, hvorledes vedkommende Sagførers Salær skal bestemmes. At det skulde kunne bestemmes i samme Retsmøde som det, hvori Sagen forlanges hævet, vil saa godt som aldrig kunne være Tilfældet, skjøndt dette er stærkt forudsat af Udvalget; thi det er jo Dommerens Pligt, forinden han bestemmer Salæret, for det Første at undersøge, om Sagen har været forsvarlig ført, og for det Andet, at undersøge Sagens Omfang, og først naar han kommer til et Resultat i disse to Henseender, kan han bestemme Salæret. Endelig er der et tredie Spørgsmaal, som ganske vist er noget tvivlsomt, nemlig om det Offentlige, naar en beneficeret Sag forliges, ubetinget skal bebyrdes med samtlige Omkostninger i en saadan Sag, eller om de almindelige Retsregler ogsaa i dette Tilfælde skulle komme til Anvendelse. Det er et Spørgsmaal, som ingeninde har været afgjort ved Domstolene, saa vidt mig bekendt. Der har været — man kan se det af nogle Rancelliskrivelser — gjort nogle Forsøg paa at faae

saadanne Sager ind for Domstolene; men det er aldrig lykkedes. Den almindelige Regel med Hensyn til Bømmelsen af Salæret til Sagførere i beneficerede Sager findes jo — jeg vil nævne Hovedbestemmelserne — i Forordningen af 24de Oktober 1806 og Plakaten af 10de November 1843, og de gaa ud paa, at, saafremt Modparten, dersom Sagen ikke havde været beneficeret, vilde blive at paalægge Sagens Omkostninger, saa skal han ogsaa nu paalægges Omkostningerne, navnlig den beneficerede Sagførers Salær. Hvis Omkostningerne derimod vilde være blevne hævdede, skulle de paalægges det Offentlige. Nu mener den ærede Ordsvær, at den Regel, som gjælder, hvor Retten fastsætter Salæret ved Dom, ikke ogsaa skal gjælde, hvor Retten fastsætter Salæret til Kjendelse, altsaa hvor Sagen bliver forlig. Det er en Betragtning, som jeg ikke paa nogen Maade kan gaa ind paa. Der er ingenjomhelst Grund til, at Retsforholdet i nogen som helst Henseende skal være anderledes, hvortil for den Ene eller for den Andens Vedkommende, enten Sagen afgjøres ved Dom eller ved Forlig; det er jo klart. Det Gæste, man kan sige, men vel at mærke til Fordele for min Opfattelse, er det, at dels hør en Sagfører ikke være uheldigere stillet, fordi han medvirker til, at en Sag forliges, dels hør Modparten, som ikke har Beneficium, ikke ved at faae en Sag forligt eller ved at faae den endelig afgjort uden Dom derved have det i sin Magt at vælte Byrden af Salæret over paa det Offentlige; det synes mig aldeles klart. Lad os tænke os en eller anden Lyndesag, Gjeldssag eller lige meget hvilken Sag, altsaa lad os tænke os, at en Mand har faaet Beneficium til at sagsøge en anden Mand til Betaling af 100 Kroner, om hvilke der føres Proces i længere Tid. Endelig kommer Indstævnte til den Erkjendelse, at han ikke kan undgaa at blive dømt til at betale de 100 Kroner. Vel, saa betaler han de 100 Kroner og forliger derved Sagen, hvorved han undgaa at betale Salær til den befalede Sagfører; men for Enhver, selv Sikke Jurist, maa det være klart, at saadant Noget maa ikke kunne finde Sted. Vi have i Lovens 1—5—11 den Bestemmelse, som siger, at Enhver, der retter for sig — det vil sige, opfylder det, hvorfor han sagsøges — maa der ikke overgaa nogen Dom. Men skulde han saa derved kunne vælte Byrden af Salæret over paa det Offentlige? Det er mig ikke klart. I hvert Fald, lad Spørgsmaalet være tvivlsomt og staa hen og afgjøres af Domstolene og Praxis; men lad os her i Lovforslaget blive ved det Gamle. Endelig for yderligere at paavise det mindre Heldige i denne formløse Bestemmelse vil jeg blot minde om Forholdet med Hensyn til Justitsager. Det hændes ikke sjældent, at Justitsagen falder bort eller hæves uden Dom. Vi have jo Gjem-